

28.06.2025

Rõngu Rahvamaja

Kuidas kaasata kogukonna tegemistesse kõik eagrupid?

Koostanud: Katrin Sisask

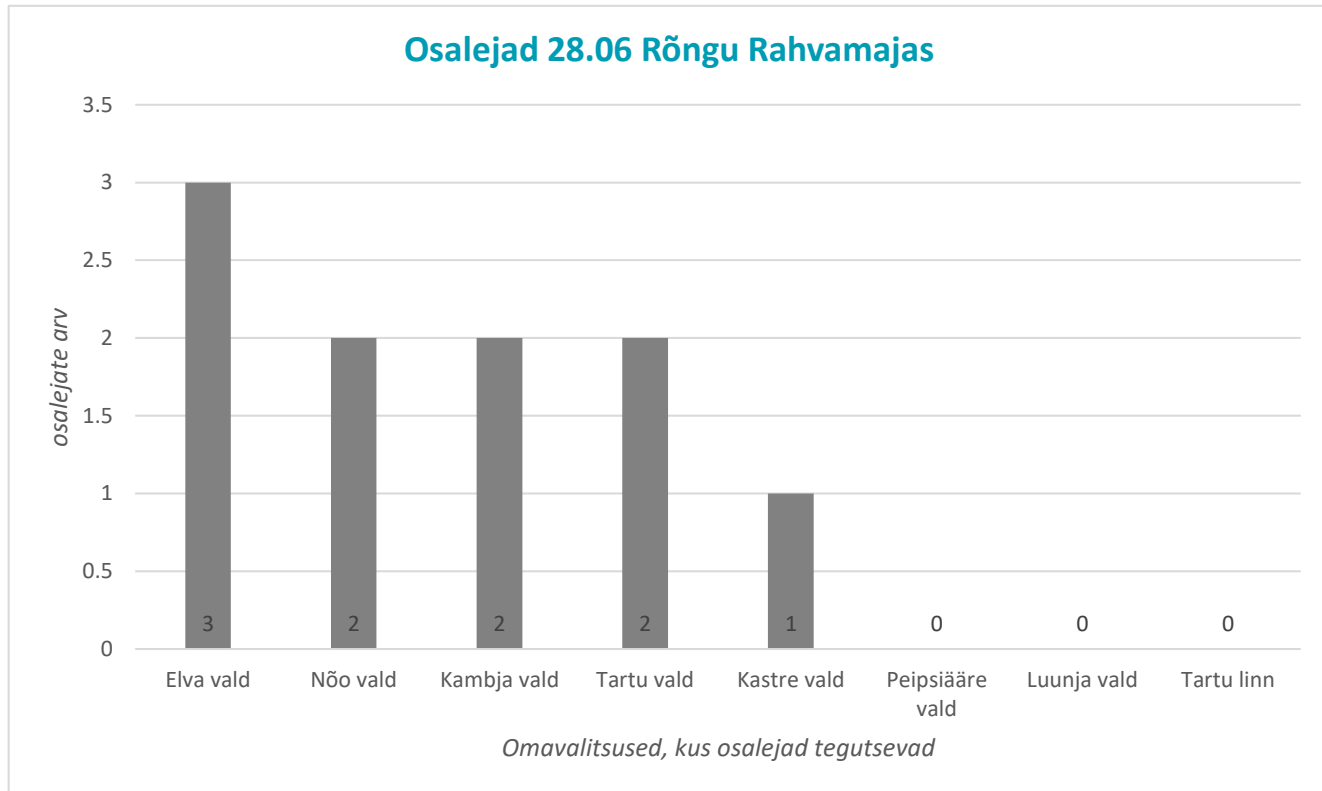
Esimesel Avatud kogukondade ürituste sarja kohtumisel külastasime Rõngu Rahvamaja, mis on hea näide Tartumaal erinevate eagruppide kaasamisel kogukonna tegemistesse. Sellest kuidas Rõngus kõik see on õnnestunud rääkis rahvamaja juhataja Mari-Liis Vanaisak.

Kohtumine lõppes ühise aruteluringiga teemal kuidas kaasata kogukonna tegemistesse kõik eagrupid?

Sisendi kogumine

Alustasime oma kohtumist lühikese küsimustiku täitmisega, mis aitaks meil korraldajatena kaardistada kogukonnas aktiivselt tegutsevate inimeste vajadusi ja paremini mõista aktivistide ootusi ja saada aru milliseid tegevusi me vajame.

Üritusel osales 10 inimest Tartumaa erinevatest asulatest. 7 osalejat olid külade esindajad ja 3 alevikest. Linnaosade esindajaid meie esimesel kohtumisel ei olnud.

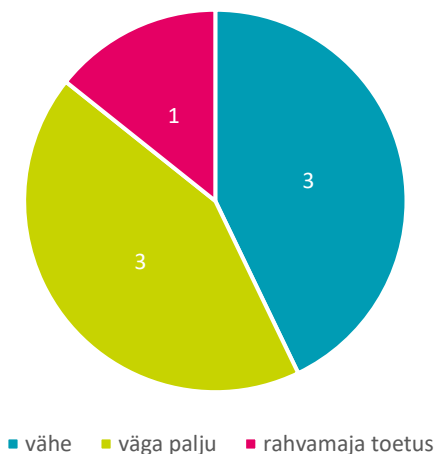

Miks me seda teeme?

Kohtumisel osalenud 7 asula aktivistide poolt täidetud küsimustiku põhjal ei saa küll teha üldiseid järeldusi, sest vastajaid on selleks liiga vähe, kuid me saame seda infot vaadates kinnitust, et vähemalt neil Tartumaal tegutsevatel aktivistidel on mõned ühised murekohad. See on ka põhjus miks me selle kohtumise korraldasime. Me ei ole kirjutanud ühtegi projekti ja kõik tegevused on seni olnud tasuta vabatahtlik panustamine. Oleme Tartumaa erinevates omavalitsustes asuvates piirkondades aktiivselt oma kogukondades kaasa lööjad. Naljaga pooleks oleme ise enda kotha öelnud, et eks hull tunneb ikka teise hullu ära ja siis ei jää muud üle kui kokku hoida. Paari aasta jooksul on meie vahel kujunenud kummaline sõprus, mis põhineb üksteise toetamisel ja oma kogemuste jagamisel. Oleme mõelnud, et kui see on aidanud meil olla tugevamad ja paremad kaasajad, kui see on meid arendanud ettearvamatus suunas – siis äkki võiks see aidata ka teisi? Seetõttu me seda teemegi – enda vajadusest olla toetatud ja seeläbi toetada ka teisi. Et areneda. Koos.

Ka läbiviidud küsitluses oli üheks küsimuseks kas aktivistid tunnevad, et keegi on neile toeks. Vastused näitavad, et tugi on olemas pooltel.

Aktivistid tunnevad, et teised neid toetavad

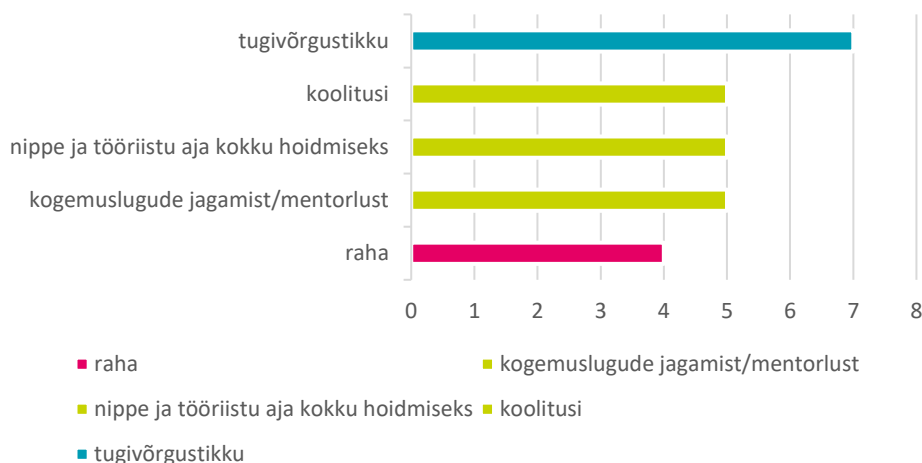
On ainult üks küsimus millele kõik vastasid samamoodi – me kõik tunneme puudust tugivõrgustikust. Paha ei teeks ka koolitused, tööriistakast koos oskusega seda kasutada, mentorlus ja lõpuks muidugi ka raha. Usun, et iga kogukonna aktivisti teab, et ainult rahaga ei saa kogukonna tunnet luua. See on koht, kus tihti tehakse viga – öeldakse, et meil puudub see või teine ja unistatakse, et kui asjad oleksid nii siis saaks teha kolmandat ja neljandat. Tegelikult on vaja ainult inimesi ja oskust nende inimestega koos asjad ära teha. Hea näitena võib välja tuua talgud. Usun, et paljud on mõnel talgul oma elus ikka osalenud. Kui esitada järgmised küsimused:

Kas töö oleks saanud ära teha ilma rahata?

Kas töö sai tehtud?

Siis on suure tõenäosusega mõlema küsimuse vastused jah. Juhul muidugi kui inimesed tulid kohale.

Millest aktivistid puudust tunnevad

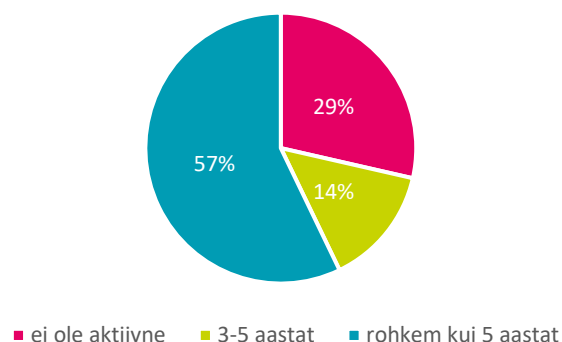

Turvalise keskkonna loomine

Kohtumise ajal oli üheks läbivaks teemaks turvalise keskkonna loomine. Rõngu Rahvamaja juhataja Mari-Liis Vanaisak rääkis meile kuidas ta on oma teekonna ja ülikooli õpingute ajal aru saanud, et kaasamise juures loeb esimesena see, millisesse keskkonda me inimesed kutsume. Oluline ei ole ainult see kas me inimesi vastu võttes naeratame, vaid ka iga väiksem pisidetail. Kas laud on kaetud ja kui jah, siis millega, kas toolid on ravis üksteise taga, ringis või on moodustatud eraldi väiksemad laudkonnad. Turvalise ja usaldusliku õhkkonna tekkimiseks võõras kohas on oluline, et inimene tunneks end mugavalt, et ta saaks valida kas tahab istuda esimeses või tagumises reas, kas ta eelistab tassikest kohvi, vett või üldse mitte midagi jms. Igal inimesel peab olema hea olla.

Rõngus võeti meid väga soojalt vastu, maja poolt oli kohv ja osalejad tõid ise omale meelepäraseid suupisteid ühisele lauale. Toolid olid paigutatud 3-4 istumiskohaga laudkondadeks ja selliselt möödus meie kohtumise esimene osa. Kõigepealt tutvusime ja rääkisime lühidalt oma kogukonnast ning enda rollist selles. Osalejad olid erinevatest kohtadest Tartumaal, osad tundsid veel teisigi saalis olijaid, osad aga olid omavahel võõrad. Oli nii selliseid, kes oma kogukonnas on tegutsenud rohkem kui 5 aastat, selliseid kes on hiljuti aktiveerunud kui ka neid kes hetkel oma kogukonnas aktiivsed ei ole.

Osalejate aktiivsus oma kogukonnas

Oma kohtumise lõpetasime aga vestlusringiga. Kolm tundi olime kuulanud, küsinud ja vastanud ning alles siis tundus, et osalejad on valmis tulema kokku ühte ringi ning avatult jagama oma kogemusi ning mõtteid.

Kohtumise alguses istuti eraldi oma laudkondades

Kohtumise lõpus olid osalejad valmis ühises aruteluringis oma kogemusi jagama

Koos tegemine

Rõngu Rahvamaja juhataja Mari-Liis Vanaisak on värselt lõpetanud Tartu Ülikoolis kogukonna kaasamise magistriõppe. Kogukonna arendamisel lähtub ta ressurssidest, mida nii inimesed, kohad kui ka kõik muu ümbritsev pakub. Infot selle kohta mis on ressursipõhine kogukondade arendamine leiab veebilehelt kogukonnaveeb.ee, kus on veel teisigi kasulikke materjale:

<https://kogukonnaveeb.ee/juhendmaterjalid/ressursipohise-kogukonna-arendamise-ehk-abcd-mudeli-pohimotted-ja-rakendamine/>

Mari-Liis rääkis meile ka võimust ja vastutusest ning osalejatega koos arutasime erinevate näidete üle. Võim ilma vastutusest on kiire lagunema ja selleks, et küla või piirkonna elanikud saaksid vastutust jagada koos kohaliku omavalitsuse, ehk võimul olijatega, tuleb elanikke toetada aga mitte nende eest ära teha. Enamasti võib tunduda, et kõige parem lahendus on ükskõik milline probleem kiiresti lahendada ja tihti suudab omavalitsus seda ka teha. Kui me soovime aga elanikke kaasata ja nendega koos areneda, siis ei saa kiirustada. Teekond tuleb läbida koos, pidevalt suheldes ja vahel ka plaani muutes, sest alati võivad tekkida uued võimalused või takistused. Nendest tuleb ausalt ja avameelselt teist osapoolt teavitada. Kui on tekkinud arusaamatus või viga, siis tuleb meele pidada, et see ei ole puudus. Mari-Liisi sõnad on: “Ei ole olemas olukorda mida ei saa lahendada”. Selleks, et saaks koos asju teha peavad omavalitsus ja elanikud istuma ühise laua taha võrdsetelt positsioonidelt. Ära ei tohi unustada ka oskust hinnata erinevaid arvamusi. Seda nii kogukonnas, omavalitsuses kui ka koos asju arutades. Inimesed on erinevad ja see on meie rikkus. Kui inimesed on avatud ja julgevad oma arvamusi välja öelda, siis järelkult on olemas usalduslikud suhted.

Rõngu Rahvamaja juhataja Mari-Liis Vanaisak

See usaldus on habras katki minema, kui me seda arvamust ei kuula või sellega ei arvesta ainult sellepärast, et me sellega ei nõustu. Kõigi arvamustega ei saagi nõustuda aga neid saab arvestada ja ära kuulata. Neile saab anda tagasisidet, saab pakkuda erinevaid lahendusi ja vahel saab ka jääda seisukohale, et see on teema milles meil ongi erinevad arusaamad. See on ka hea lahendus. Vahel ainuke ja sellisele järeldusele jõudmine tähendab, et me aktsepteerime üksteise erinevusi.

Noored Loojad

Üheks Mari-Liisi eestveetud suureks edulooks on Noored Loojad. Mari-Liisi sõnade läbi on ta noored kogukonda kaasanud nõnda, et tarbijatest on saanud loojad. Noorte tegevuste rahastamiseks kirjutab Mari-Liis projekte. Ta rõhutab, et seda ei tee ta üksi. Nii on loodud programm Noored Loojad ja õnnestunud kaasata Elva valla noored. Neul on võimalus kord aastas programmi kandideerida ja seejärel aasta läbi osaleda erinevatel koolitustel ning teha praktilisi tegevusi. Kohtutakse kord nädalas.

Noorte kaasamist alustas Mari-Liis samuti turvalise keskkonna loomise ja üksteise tundma õppimisega. Pandi paika ühised väärtused, arutati mis tugevuse keegi endaga kaasa toob ja mida ta vastu ootab. Mari-Liis on väga hästi loonud noortele eeldused koos tegutsemiseks, jättes ise lõppotsuse tegemisel kõrvalseisjaks. Vahel on see olnud raske, vahel on tundunud, et kõik jookseb rappa, kui kohe keegi ei sekku, aga lõpuks on noored alati suutnud leida ise väga häid lahendusi.

Selleks, et kõik toimiks on võetud aega, et meeskonnana kokku kasvada ja Mari-Liis ei ole ise lahendusi pakkunud. Noored on ise mõelnud oma tegevusele nime, teinud logo ja tänaseks on loodud õpilasfirma, mis tegutseb tootlustuse valdkonnas.

Projekti elus hoidmise juures on kõige raskem leida rahastust. Kõige kulukamad on koolitused. Noorte motiveerimine ja juhendamine on ajamahukad. Mari-Liis on märganud, et tihti ei tunne eestvedajad oma piire ära. Nad peavad õppima ennast paremini tundma. See on koht, kus tema saab abiks olla, märgata ja toetada.

Ka meie kohtumise ajal tegutsevad rahvamaja köögis noored ja isuäratavad lõhnad tungivad ka meie juurde. Noortel on käsil erinevate toiduretseptide katsetamine. Vahepeal tuuakse ka meile ühteist maitsta.

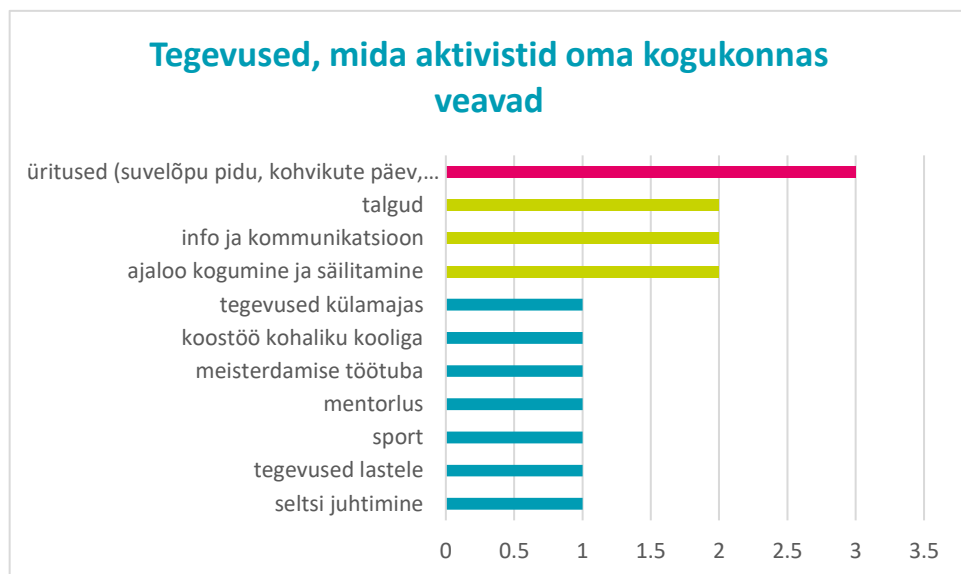

Vanemaealiste kaasamine

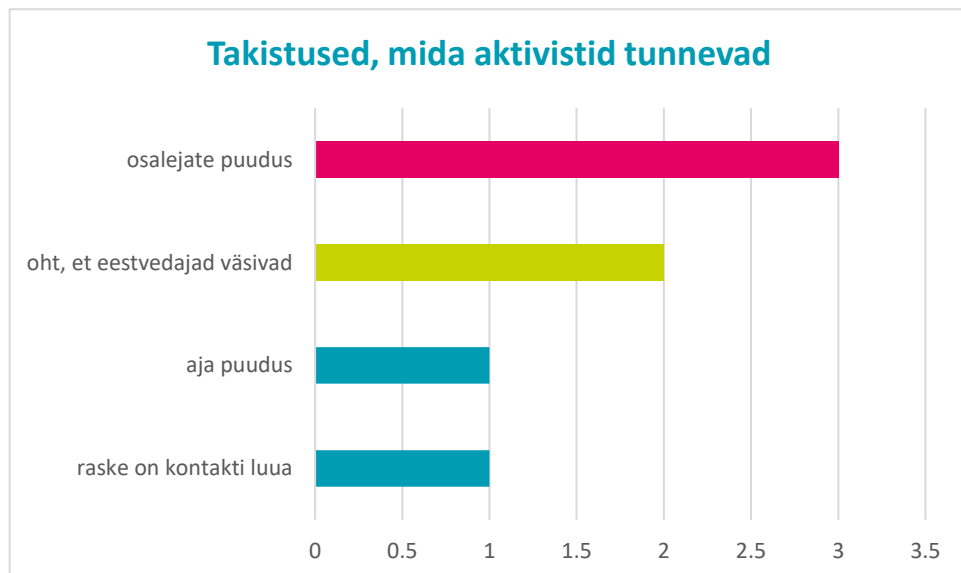
Mari-Liis ütleb, et selles on tal vedanud. Vanemaealised reguleerivad ja mõtlevad ise, mis tegevusi nad vajavad. Ise korraldavad nad ka oma tegevused ära. Nende kokku toomiseks leidis Mari-Liis ühe tubli eestvedaja, kes juba ise asja edasi ajama hakkas. Rahvamajas on neil ruum, kus nad kord nädalas kokku saavad ja kord kuus käiakse ühistel väljasõitudel. Mari-Liis hoolitseb selle eest, et ruum oleks soe ja leiab rahalised vahendid. Samuti on ta alati olemas oma nõuga ja kui vanemaealised juhtuvad temaga samal ajal majas olema, siis astub ta ikka läbi, et nendega juttu ajada.

Veel mõned tähelepanekud küsimustikust

Uurisime ka tegevuste kohta mida kohale tulnud aktivistid korraldavad.

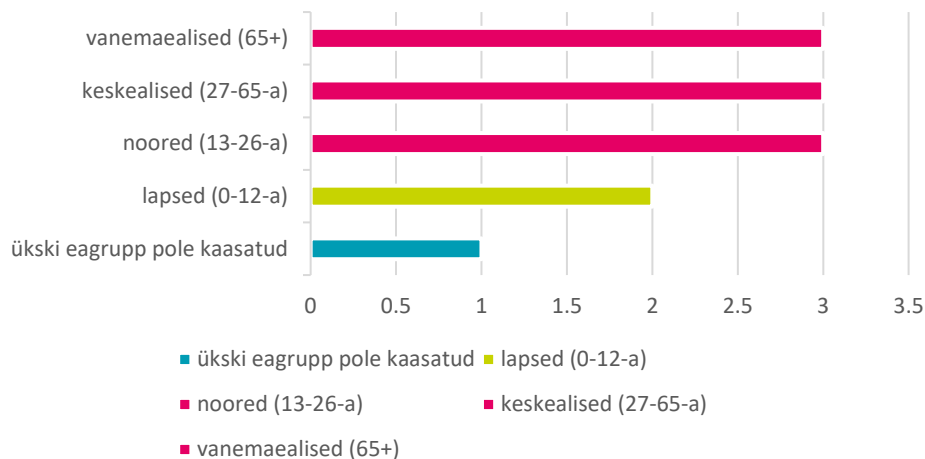

Takistustena toodi välja järgmist:

Minu jaoks üllatav oli, et aktivistid tundsid, et kõige raskem on kaasata noori, keskealisi ja vanemaealisi aga ometi tundsid nad, et just need eagrupid on kõige rohkem kaasatud. Sealjuures lapsed olid kaasatud ainult kahes piirkonnas ja mitte ühegi piirkonna eestvedaja ei tundnud, et kaasatud on kõik eagrupid.

Milline eagrupp on aktivistide arvates kaasatud

Milliseid eagruppe on keeruline kaasata?

